

Notat

Til: Bibliotekstyret
Fra: Bibliotekdirektøren

Sakstype: Diskusjonssak
Møtedato: 18.4.2024
Notatdato: 11.4.2024
Saksansvarlig: Randi Halveg Iversby
Saksbehandler: Pål Magne Dahlquist og Karin Sofie Ytterlid

Mediebudsjettet og konsekvenser av valutasituasjonen

Bakgrunn

Bibliotekstyret fikk en [introduksjon til mediebudsjettet](#) i det første styreseminaret i 2023 og vedtok [mediebudsjettets innretning for 2024](#) i fjorårets siste møte. Selve rammen for UiOs mediebudsjett vedtas av Universitetsstyret. Bibliotekstyret har bedt om mer innsikt i UBs prosesser knyttet til forvaltningen av mediebudsjettet. Vedvarende svak kronekurs påvirker mediebudsjettet i stor grad og er utgangspunktet for saken.

Forutsetninger

De overordnede forutsetningene som mediebudsjettet for 2024 (og tidligere år) er basert på:

- Mediebudsjettet er skjermet mot kutt i fordelingen.
- Videreføring av 1 mill. kr for høy prisvekst og 2 mill. kr for økte kostnader i forlagskontrakter.
- Opprettholdelse av valutakompensasjonsordningen.
- Normal prisvekst på medieressursene.

Forutsigbarhet i mediebudsjettet er viktig for i størst mulig grad å kunne dekke fagmiljøenes behov for abonnementer, litteraturkjøp, arkivtilganger og publiseringsavtaler.

Prosesser som ligger til grunn for mediebudsjettets innretning

Universitetsbiblioteket inngår avtaler for tilgang til kunnskapsressurser og åpen publisering (publiseringsavtaler) på fire ulike måter:

1. Gjennom rammeavtaler, inngått alene eller i samarbeid med andre
2. Sektoravtaler, for tiden forvaltet av Sikt
3. Rettet konkurranse mellom de som kan prestere ytelsen

4. Direkte forhandling med eneleverandører

Disse avtalene inngås i forkant av kommende budsjettår, og flere av de større avtalene er flerårige. Gjennom en kontinuerlig og kritisk gjennomgang av eksisterende avtaler har UB klart å skape rom i mediebudsjettet til strategiske satsninger som brukerstyrte innkjøp, nye publiseringsavtaler og nye kunnskapsressurser som er høyt etterspurt i fagmiljøene.

Valutasituasjonen

Den vedvarende situasjonen med en sterkt svekket krone får store konsekvenser for mediebudsjettet. I 2023 ble valutakompensasjonen beregnet til 28 millioner ut fra gjeldende kompensasjonsordning. Et meget foreløpig estimat for 2024 tilsier en kompensasjon på minst samme nivå. Et sikrere estimat vil foreligge i 2. tertial.

Tiltak

I 2023, da UB fikk klarhet i at svekkelsen av den norske kronen gav store utslag i forventet kompensasjon i henhold til ordningen, gikk UB umiddelbart i dialog med Seksjon for virksomhets- og økonomistyring (VØS) og ledelsen ved UiO for å avklare hvordan organisasjonen skulle håndtere dette. UB foretok også selv betydelige grep og reduserte behovet for valutakompensasjon (beregnet ut fra modellen VØS og UB ble enige om i 2016) fra 28 til 15,7 millioner:

- Flere budsjettposter knyttet til strategiske satsninger ble stående udisponert
- Overføring av 5 millioner fra mindreforbruk i UBs driftsbudsjett

I saksfremlegget til Universitetsstyret fremgår det at ordningen med valutakompensasjon for å opprettholde mediebudsjettets kjøpekraft skal vurderes avvirket. I etterkant av dette er det avtalt tett dialog og avklaring rundt rammene for valutakompensasjonsordningen som vil være avgjørende for videre forvaltning av mediebudsjettet for 2024 og fremover.

For 2024 har UB, på bakgrunn av den foreløpig uavklarte situasjonen rundt valutakompensasjonsordningen, avventet inngåelse av nye publiseringsavtaler og høyt prioriterte kunnskapsressurser som er budsjettet som strategiske satsninger (ca. 5,5 millioner). Konsekvensene av dette er at vi ikke har kunnet møte behovet for nye publiserings- og abonnementsavtaler som etterspørres av fagmiljøene ved UiO for 2024.

Ytterligere innsparinger for 2024 vil kunne være å innføre innkjøpsstopp for trykte og elektroniske bøker (ca. 4,5 millioner) og å sette kostnadsdekning av gull-APC'er i eksisterende avtaler på hold ut året. Konsekvensene av dette vil være svært negative for UiOs forskere og studenter. For åpen publisering vil det bety at forutsigbarheten ved allerede gjeldende avtaler bortfaller, kostnader vil flyttes over på enhetene og måloppnåelsen rundt åpen forskning på UiO og nasjonalt svekkes. Innkjøpsstopp for bøker vil bety at man ikke vil kunne dekke det løpende behovet for tilgang til ny forsknings- og studielitteratur ut 2024.

I dialog med universitetsledelsen arbeider vi for å unngå at slike drastiske tiltak må iverksettes.

UNIVERSITETET I OSLO

For 2025 og videre

Valutakompensasjonsordningen er avgjørende for å opprettholde kjøpekraften i UiOs mediebudsjett. Blir ordningen avvirket vil konsekvensen være (ut fra dagens valutasituasjon) at UB potensielt må redusere tilgangen til forskningsressurser for UiO/OUS med 30 millioner kroner. Bibliotekdirektøren har en løpende dialog med universitetsledelsen om problemstillingen og behov for tidlig forutsigbarhet i rammene for 2025.

Hvorfor skal denne saken opp i bibliotekstyret?

Bibliotekstyret orienteres om status og bes om å diskutere konsekvensene av en reduksjon av mediebudsjettets kjøpekraft.